

1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bâzı maddeler eklenmesine dair Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 15 . 3 . 1973 - Sayı : 14477)

No.
1696

Kabul tarihi
5 . 3 . 1973

MADDE 1. — 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 26 ncı maddesinin üçüncü fıkrası aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Hâkimin reddi talebine esas olan sebeplerin varidolmamasından dolayı talebin reddine karar veren merci (100) liradan (1 000) liraya kadar hafif para cezasına da hükmeder. Ret talebine esas olan sebebin aksi sabit olduğu hallerde hükmolunacak ceza (500) liradan aşağı olamaz.

MADDE 2. — Aynı kanunun 27 nci maddesinin son fıkrası aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Hâkimi ret talebinin esassız olduğuna dair son tahkikatta verilecek karar aleyhine ancak hüküm ile birlikte kanun yoluna müracaat olunabilir.

MADDE 3. — Aynı kanunun 29 ncu maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Hâkimin re'sen ret kararı ve tetkik mercii :

Madde 29. — Bir hâkim reddini mucip sebepleri bildirerek davaya bakmaktan çekinirse ret talebini incelemeye yetkili olan merci, bu çekinmenin yerinde olup olmadığına karar verir.

Bu karar hâkimin işten çekilmesini gerektirdiği ve bu sebeple davanın aynı mercide görülmesi imkânsız olduğu takdirde, karar veren merci davayı başka hâkime tevdi veya başka mahkemeye nakleder.

Bâzı haller, bir hâkimin hâkimlik görevini yapmaktan memnu olduğu zannını uyandırırsa, aynı merci bu hususu kendiliğinden inceleyerek gereken kararı verir.

Bu maddede yazılı hallerde de geçikmesi caiz olmayan işler hakkında 28 nci madde hükmü uygulanır.

MADDE 4. — Aynı kanunun 30 ncu maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Zabıt kâtiplerini ret :

Madde 30. — Bu fasılda yazılı hükümler zabıt kâtipleri hakkında da uygulanır.

Zabıt kâtibinin reddi veya kendisinin reddini mucip sebepleri bildirerek görevden çekinmesi halinde gereken karar, zabıt kâtibinin yanında çalıştığı hâkim veya mahkeme başkanı tarafından verilir.

Aynı işte zabıt kâtibinin hâkim ile birlikte reddine karar verecek merci, hâkime göre tayin olunur.

MADDE 5. — Aynı kanunun 32 nci maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Kararların yazılış şekli :

Madde 32. — Bütün hâkimlik ve mahkemelerin her türlü kararları muhalefet şerhleri dahil gerekçeli olarak yazılır. Kararların suretlerinde muhalefet şerhleri de gösterilir.

MADDE 6. — Aynı kanunun 45 nci maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Tanıkların çağırılması :

Madde 45. — Tanıklar davetiye ile çağırılır. Davet üzerine gelmemenin kanunî neticeleri davetiyede gösterilir.

Tutuklu işlerde mahkeme ve sorgu hâkimleri davetiye tebliğ ettirmeksizin tanıklar için ihzar müzekkeresi verebilirler. Şu kadar ki, bu müzekkere ile ihzar edilenlere mahkeme ve sorgu hâkimliklerince davetiye ile gelen tanıklar hakkındaki muamele tatbik olunur.

Davetiye fiilî hizmette bulunan askerlere buldukları yerlerdeki askerî makamlar vasıtasıyla tebliğ olunur.

MADDE 7. — Aynı kanunun 46 ncı maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Çağrıyla uymayan tanıklar :

Madde 46. — Usulî dairesinde çağırılıp da mâzeretini bildirmeksizin gelmeyen tanıklar zorla getirilir ve gelmemelerinin sebeb oldukları masraflar ile beraber elli liradan ikiyüz liraya kadar hafif para cezasına mahkûm edilirler.

Mazereti kabul olunarak yeniden davetiye ile çağırılması tensibolunan tanıklara para cezası ve masraf hükmolunmaz.

Zorla getirilen tanık, evvelce gelmemesini mâzur gösterecek sebepleri sonradan bildirir ve bu mazeretin doğruluğunu ispat eder delil ve vesikaları gösterirse aleyhine hükmedilmiş olan ceza ve masraflar kaldırılır.

Yukardaki fıkralar hükümlerinin tatbikine istinabe olunan hâkim ve naipler ile hazırlık ve ilk soruşturma esnasında sulh ve sorgu hâkimleri dahi yetkilidir.

Fiilî hizmette bulunan askerler hakkındaki ihzar müzekkeresi askerî makamlar vasıtasıyla infaz olunur.

MADDE 8. — Aynı kanunun 63 ncü maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Tanıklıktan ve yeminden sebepsiz çekinme :

Madde 63. — Kanunî bir sebeb olmaksızın tanıklıktan veya yemin etmekten çekinen tanık bundan doğan masraflara ve 46 ncı madde gereğince para cezasına mahkûm olur.

Bundan başka tanıklığa veya yemine zorlamak için; dinleneceği dava hakkında hüküm verilmeye kadar ve her halde 6 ayı geçmemek üzere tanık hapsolunabilir.

Kabahat davalarında bu müddet altı haftayı geçemez.

Bu tedbirleri ittihaza, istinabe olunan hâkim ve naipler ile hazırlık ve ilk soruşturma esnasında sulh ve sorgu hâkimleri dahi yetkilidir.

Bir davanın görüldüğü sırada bu tedbirler alındıktan ve tatbik olunduktan sonra o dava veya aynı işe ait diğer bir davada tekrar edilmez.

MADDE 9. — Aynı kanunun 66 ncı maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Bilirkişinin tayini :

Madde 66. — Bilirkişinin tayini ve adedinin tespiti hâkime aittir.

Hazırlık soruşturmasında, gecikmede sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet Savcısı da bu yetkiyi haizdir.

Belli hususlar hakkında rey ve mütalâalarını beyan ile kanun tarafından görevlendirilmiş resmî bilirkişi varsa, hususî sebepler olmadıkça başkası tayin edilemez.

Tedavi ve muhafazaya hükmolunması veya Ceza Kanununun 47 nci maddesinin uygulanması bakımından bilirkişi tetkikatı yaptırmaya hâkimler mecburdur. Bilirkişinin, adli tabip yoksa, müte-hassis bir hekim olması şarttır.

Hazırlık soruşturmasında muayeneleri icabeden kimselerin muayeneleri, Cumhuriyet Savcılarının talebi ile yapılır.

MADDE 10. — Aynı kanunun 67 nci maddesine aşağıda yazılı olduğu şekilde bir fıkra eklenmiştir :

Ret talebini işi soruşturmakta veya dâvayı görmekte olan hâkim veya mahkeme inceler. Reddi istiyen taraf ret sebebini ispat ile mükelleftir. Yemin delil olmaz.

MADDE 11. — Aynı Kanunun 70 nci maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Görevini yapmayan bilirkişi hakkındaki işlem :

Madde 70. — Rey vermekle mükellef olduğu ve usulî dairesinde çağırıldığı halde gelmeyen veya gelip de yeminden ve rey ve mütalâa beyanından çekinen bilirkişi bu hareketinin sebebiyet verdiği masrafları ödemekle beraber elli liradan iki yüz liraya kadar hafif para cezasına mahkûm edilir.

Bilirkişi yine gelmez veya vazife ifasından çekinirse para cezası tekrar hükmolunur.

MADDE 12. — Aynı kanunun 74 nci maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Sanığın şuurunun tetkiki :

Madde 74. — Tedavi ve muhafazaya hükmolunması veya Ceza Kanununun 47 nci maddesinin uygulanması bakımından yapılan tetkikte, bilirkişinin teklifi üzerine Cumhuriyet Savcısı ve müdafî dinlendikten sonra, sanığın resmî bir müessesede gözaltına alınmasına, hazırlık soruşturması sırasında sulh hâkimi, ilk soruşturma sırasında sorgu hâkimi ve son soruşturma sırasında mahkeme tarafından karar verilebilir.

Sanığın müdafî yoksa, yardım için re'sen kendisine bir müdafî tayin edilir.

Sanık, gözaltına alma kararı aleyhine acele itiraz yoluna müracaat edebilir. Bu itiraz kararın yerine getirilmesini durdurur.

Resmî müessesede gözaltına alma süresi altı haftayı geçemez. Bu sürenin yetmeyeceği anlaşılırsa, resmî müessesenin talebi üzerine, her seferinde altı haftayı geçmemek üzere, ek süreler verilebilir; fakat sürelerin toplamı hiçbir zaman altı ayı geçemez. Sanık resmî müesseseye gönderilirken soruşturma dosyası da yollanır. Dosyanın bütünü ile yollanmasında sakınca gören hâkim, bâzı belgelerin suretlerini gönderebilir. Dosya en geç bir ay içinde geri gönderilir. Gerek-tiği takdirde hâkim bu süreyi üç ayı geçmemek üzere uzatabilir.

Resmî müessesede gözaltına alma süresi ilerde verilecek cezadan ve muhafaza ve tedavi tedbirinin asgarî süresinden indirilir.

MADDE 13. — Aynı Kanunun 106 nci maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Sanığın tutuklanması ve tutuklama müzekkeresinin şekli :

Madde 106. — Sanığın tutuklanması hâkim tarafından verilen bir tutuklama müzekkeresi ile olur.

Tutuklama müzekkeresinde, sanığın mümkün olduğu kadar açıkça kim olduğu ve şekli ve aleyhine isnadedilen suç ve tutuklamanın sebebi yazılır.

Tutuklama müzekkeresinin sureti tutma anında tebliğ edilir. Bu mümkün olmadığı takdirde de, tutma sebepleri ve aleyhindeki isnat sanığa hemen yazılı olarak bildirilmekle beraber tevkif-evine konulduğunun en geç ertesi günü kendisine tebliğ olunur. Tebliğ, tutuklama müzekkeresinin

aslına, bir suretinin sanığa verildiği ve tarihi yazılmak ve sanığın yakalandığı gün gösterilmek ve altı sanık ile tebliğ yapan memur tarafından imzalanmak suretiyle olur ve bu asıl tevkifevi dosyasında saklanır. Bu muamelenin yapıldığı yazılı olan tutuklama müzekkeresinin diğer bir sureti dâva dosyasına konur.

Sanığa, tutuklama müzekkeresinin tebliğinde tutuklama kararına itiraz hakkı olduğu bildirilir.

MADDE 14. — Aynı kanunun 107 nci maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Sanığın tutuklanmasından kimlere haber verileceği :

Madde 107. — Tutuklamanın gayesini ihlâl etmemek şartı ile tutuklanan sanığın yakınlarına ve esası bir alâkası olan diğer kimselere, tutulmasını bildirmesine müsaade olunur. Tutuklanan isterse bunlara resmen dahi haber verilir.

Tutuklanan sanık hâkim önüne çıkarılınca, durum yakınlarına bu hâkim tarafından verilen bir kararla hemen bildirilir.

MADDE 15. — Aynı kanunun 108 nci maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Tutuklunun sorguya çekilmesi :

Madde 108. — Sanık tutuklama müzekkeresi üzerine tutulduğunda derhal ve nihayet kırksekiz saat içinde yetkili hâkim önüne çıkarılarak sorguya çekilir ve tutmanın devam edip etmeyeceği hakkında bir karar verilir.

Sanığı yetkili hâkim önüne götürmek için gerekli süre bu kırksekiz saatlik süreye dâhil değildir.

Sanığa, sorgu sırasında aleyhindeki vaziyet ve hallerden haber verilir.

Sorguya çekme, sanığın kendi lehine meydana koyacağı delillere mâni olmayacak tarzda cezayan etmelidir.

Üç veya daha ziyade kişinin bir suçun icrasına iştiraki suretiyle toplu olarak işlenen suçlarda; sanık sayısının çokluğu veya sanıkların yahut delillerin durumu veya suçun niteliği sebebiyle birinci fıkra hükmünün uygulanamaması halinde sanık, soruşturmanın bitiminde ve her halde yedi gün içinde yetkili hâkim önüne çıkarılır; ancak, zabıta, Cumhuriyet Savcısının veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde sulh veya sorgu hâkiminin yazılı emri bulunmadıkça sanığı kırksekiz saatten fazla tutamaz.

MADDE 16. — Aynı kanunun 109 ncu maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Tutuklunun salıverilmesi :

Madde 109 — Sanık 108 nci maddede gösterilen süre içinde yetkili hâkim önüne çıkarılmazsa aynı süre içinde tutulma yerine en yakın sulh hâkimi önüne çıkarılır.

Sorguya çekilmede tutuklama müzekkeresinin geri alındığı veya tutulan kimsenin tutuklama müzekkeresinde yazılan şahıs olmadığı anlaşılırsa sanık hemen salıverilir.

MADDE 17. — Aynı kanunun 124 ncu maddesinin ikinci fıkrası kaldırılmıştır.

MADDE 18. — Aynı kanunun 128 nci maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Yakalanan kimsenin sorguya çekilmesi :

Madde 128. — Yakalanan şahıs bırakılmazsa lüzumsuz veya muhik olmayan bir gecikmeye meydan vermeyecek surette ve yakalanma yerine en yakın sulh hâkimine gönderilmesi için gerekli süre hariç en geç kırksekiz saat içinde bu sulh hâkimi önüne çıkarılır ve sorguya çekilir.

Üç veya daha ziyade kişinin bir suçun icrasına iştiraki suretiyle toplu olarak işlenen suçlarda; sanık sayısının çokluğu veya sanıkların yahut delillerin durumu veya suçun niteliği sebebiyle birinci fıkra hükmünün uygulanamaması halinde sanık, soruşturmanın bitiminde ve her halde yedi gün içinde sulh hâkimi önüne çıkarılır; ancak zabıta, Cumhuriyet Savcısının veya tehirinde zarar umulan hallerde sulh veya sorgu hâkiminin yazılı emri bulunmadıkça sanığı kırksekiz saat-ten fazla tutamaz.

Sulh hâkimi yakalamayı gerektiren bir hal görmez veya yakalama sebepleri ortadan kalkmış bulunursa yakalanan şahsın bırakılmasını emreder.

Aksi halde vereceği tutuklama müzekkeresi hakkında 126 ncı madde hükmü uygulanır.

MADDE 19. — Aynı kanunun 133 ncü maddesine aşağıda yazılı olduğu şekilde bir fıkra eklenmiştir :

İhzar müzekkeresinin bir sureti sanığa verilir.

MADDE 20. — Aynı kanunun 134 ncü maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

İhzar olunan sanığın sorguya çekilmesi :

Madde 134. — İhzar müzekkeresi ile çağrılan şahıs derhal, mümkün olmadığı takdirde yol süresi hariç en geç kırksekiz saat içinde çağırılan hâkimin önüne götürülür ve sorguya çekilir.

İhzar, getirme için muhik görülecek bir zamanda başlar ve hâkim tarafından sorguya çekilmenin sonuna kadar devam eder.

MADDE 21. — Aynı kanunun 158 ncı maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Soruşturmanın re'sen yapılması :

Madde 158. — Meşhut suçlarla gecikmesinde zarar umulan hallerde sulh hâkimi veya sorgu hâkimi, tutuklama dâhil bütün soruşturma muamelelerini re'sen yapmak yetkisini haizdir. Cumhuriyet Savcıları da tutuklamadan başka yukarıda yazılı muameleleri yapabilirler.

MADDE 22. — Aynı kanunun 171 ncı maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

İlk soruşturmanın yapılacağı haller :

Madde 171. — Cürümlerde Cumhuriyet Savcısı lüzum görürse, talebi üzerine ilk soruşturma yapılır.

Suçun önemi, dağınıklığı ve delillerin korunup toplanması hâkim tarafından soruşturma yapılmasını gerekli kılıyorsa Cumhuriyet Savcısı ilk soruşturmanın yapılmasını ister.

İrtibat dolayısıyla yüksek görevli mahkemeye ait dâvalarla birleştirilmesi hali ayırık olmak üzere sulh mahkemelerinin göreceği işlerde ilk soruşturma yapılmaz.

Hazırlık soruşturması 158 ncı maddeye göre yapılmış ise ilk soruşturma, hazırlık soruşturmasının noksanını tamamlama suretiyle yapılır.

MADDE 23. — Aynı kanunun 173 ncü maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Talepnamenin reddi :

Madde 173. — Sorgu hâkimi bu talepnamayı görev veya yetkisizlik, kamu dâvasının kabule sayan olmaması veya işin ilk soruşturmaya tabi eynen bulunmaması yahut fiilin cezayı müstelzim olmaması sebeplerinden birine dayanarak reddedebilir.

Karar verilmeden önce sanık dinlenebilir.

MADDE 24. — Aynı kanunun 175 ncı maddesinin 1 ncı fıkrası aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Sanık, 173 ncü maddenin ikinci ve 174 ncü maddenin birinci fıkrasında yazılı hallerde görev veya yetkisizlik hakkındaki talebini reddeden sorgu hâkiminin veya asliye mahkemesi başkan veya hâkiminin kararı aleyhine acele itiraz yoluna müracaat edebilir.

MADDE 25. — Aynı kanunun 176 ncı maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Talepnamenin reddi kararı aleyhine itiraz :

Madde 176. — İlk soruşturmanın açılması hakkındaki talebinin reddine dair sorgu hâkimi tarafından verilen karar aleyhine Cumhuriyet Savcısı acele itiraz yoluna müracaat edebilir.

MADDE 26. — Aynı kanunun 183 ncü maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

İlk soruşturmanın gerektirdiği hususlar :

Madde 183. — İlk soruşturma, sanık hakkında son soruşturmanın açılmasına veya muhakemenin menine yahut kamu davasının düşmesine karar vermeye yetecek bir derecede bütün delillerin toplanmasını ve elde edilmesini gerektirir.

Muhakemeden önce kaybindan korkulan veya sanığın müdafaasını hazırlamak için tespiti zaruri olan delillerin her halde toplanması lâzımdır.

MADDE 27. — Aynı kanunun 188 ncı maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Sanığın bilirkişi çağırma hakkı :

Madde 188. — Bilirkişi iştiraki ile bir keşif veya muayeneye lüzum görülürse, sanık duruşma sırasında getirtmek arzusunda bulunduğu bilirkişinin de bu muamelelerin yapılacağı güne davet edilmesini isteyebilir. Bu isteğinin hâkim tarafından reddi halinde sanık, bilirkişiyi kendiliğinden davet ettirebilir.

Sanığın seçtiği bilirkişi hâkimin tâyin ettiği bilirkişinin işine engel olmamak kaydıyla keşif ve muayene ve soruşturma işlerine iştirak ettirilir.

Sanığın seçtiği bilirkişinin keşif veya muayene sırasında ileri sürdüğü isteklerinin kabul edilmemesi halinde ret kararı gerekçeli olarak tutanağa geçirilir.

MADDE 28. — Aynı Kanunun 191 ncı maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

İlk soruşturmada sorgu hâkiminin yetkisi :

Madde 191. — İlk soruşturma yapılan işlerde son soruşturmanın açılmasına, sanığın muhakemesinin men'ine, kamu davasının düşmesine veya son soruşturmanın geçici olarak durmasına karar vermek yetkisi sorgu hâkiminindir.

Cumhuriyet Savcısı soruşturma evrakını iddiası ile birlikte en geç yedi gün içinde sorgu hâkimine geri verir.

Son soruşturmanın açılması talebi iddianameyle olur.

MADDE 29. — Aynı kanunun 194 ncü maddesinin son fıkrası aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Sanık, bu karar aleyhine kanun yoluna gidemez.

MADDE 30. — Aynı kanunun 197 ncı maddesine aşağıda yazılı olduğu şekilde iki fıkra eklenmiştir :

Kamu dâvasının düşmesini gerektiren kanuni sebepler varsa sorgu hâkimi bu sebepleri ve kanuni mesnetlerini yazarak dâvanın düşmesine karar verir.

Muhakemenin men'i ve kamu dâvasının düşmesi kararları sanığa tebliğ edilir.

MADDE 31. — Aynı kanunun 202 nci maddesinin ilk fıkrası aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Sorgu hâkimi görevli ve yetkili mahkeme huzurunda son soruşturmanın açılmasına karar verebilir.

MADDE 32. — Aynı kanunun 203 ncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Muhakemenin men'ine, âmme dâvasının düşmesine, soruşturmanın geçici olarak durmasına veya dâvanın iddianamede gösterilen mahkemeden daha aşağı görevli bir mahkemeye verilmesine dair sorgu hâkimi tarafından verilen karar aleyhine Cumhuriyet Savcısı acele itiraz yoluna müracaat edebilir.

MADDE 33. — Aynı kanunun 210 ncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Bu mehle riayet edilmemiş ise, ilk soruşturma yapılmış olan işlerde son soruşturmanın açılmasına dair olan kararın ve yapılmamış olan işlerde iddianamenin okunmasından önce sanık duruşmanın talikini isteyebilir.

MADDE 34. — Aynı kanunun 226 ncı maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Sanığın duruşmadan varestede tutulması :

Madde 226. — Sanık veya vekâletnamesinde sarahat bulunması halinde müdafî isterse, mahkeme sanığı duruşmada hazır bulunma mecburiyetinden varestede tutulabilir.

Ağır cezalı suçların maadasında sanık daha önce sulh veya sorgu hâkimi tarafından sorguya çekilmemiş ise, davaya esas olan olaylar üzerine istinabe suretiyle sorguya çekilir.

Ağır cezalı suçlarda, sanık daha önce sulh veya sorgu hâkimi tarafından sorguya çekilmiş olsa bile, davaya esas olan olaylar üzerine istinabe suretiyle sorguya çekilir.

Duruşmadan varestede tutulmasını talebetmese bile, dâvanın görüldüğü yer mahkemesinin yargı çevresi dışında başka bir suçtan tutuklu veya cezası infaz edilmekte olan sanığın sorgusu bulunduğu yerdeki mahkeme aracılığı ile yaptırılabilir.

Sorgu için tâyin olunan gün, Cumhuriyet Savcısı ile müdafîe bildirilir. Bunların sorgu sırasında hazır bulunması zorunlu değildir.

Sorgu tutanağı duruşmada okunur.

MADDE 35. — Aynı kanunun 227 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Sanığın müdafîe gönderebilmesi :

Madde 227. — Sanığın, hazır bulunmaksızın yapılabilecek bütün duruşmalara müdafîini göndermek sâlahiyeti vardır.

MADDE 36. — Aynı kanunun 238 ncı maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Delillerin ikamesi ve reddi :

Madde 238. — Delillerin ikamesi, davet edilen bütün tanıkların ve bilirkişinin dinlenmesi ve sair sübut vasıtalarının iradedilmesi demektir.

İkamesi istenilen herhangi bir delil aşağıda yazılı hallerde reddolunabilir.

- a) Delil ikamesi kanun hükümleri mucibince caiz değilse,
- b) Delilin belli açık bir hususa taallûku itibarıyla ikamesi lüzumsuz ise,
- c) Delil ile ispat edilmek istenilen vakıanın karara tesiri yoksa veya sanık lehine evvelce sabit olmuş bir duruma ilişkin olursa,
- d) Delil hiçbir suretle maksada elverişli değilse,

- e) Delilin elde edilmesi imkânı yoksa,
- f) Delil ikamesi talebi işi uzatmak maksadıyla yapılmış ise,
- g) Sanığın beraatini ispat edecek önemli bir iddia ileri sürülüp de bu iddiada bildirilen vakıa, gerçek olarak kabul edilebilecek mahiyette ise.

Bu hüküm, ilk olarak duruşma celsesinde veya 212 nci madde mucibince duruşma hazırlığında veya hâkim soruşturmasında davet olunup dinlenmeleri istenilen tanıklar ve bilirkisiler hakkında ve diğer sübut vasıtalarının iradı halinde de uygulanır.

Cumhuriyet Savcısı ile sanık ve varsa müdahil müştereken talebederlerse mahkeme şu veya bu delilden vazgeçebilir.

Müdahil, yalnız şahsî hakları ispat için gösterdiği delilden, başkalarının uygun beyanlarına hacet olmadan, her zaman vazgeçebilir.

Kabahate taallük eden veya şahsî dava üzerine görülen işlerde mahkeme davaya ve feragate ve evvelce verilen kararlara bağlı olmayarak delillerin ne hudut dâhilinde ikame edileceğini tayin eder.

MADDE 37. — Aynı kanununun 253 ncü maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Duruşmanın bitmesi ve hüküm :

Madde 253. — Duruşmanın sona erdiği tefhim olunduktan sonra hüküm verilir.

Sanığın beraatine veya mahkûmiyetine, davanın reddine veya düşmesine ve muhakemenin durmasına dair kararlar hükmüdür.

Aynı konuda, aynı sanık için evvelce verilmiş bir hüküm veya açılmış bir dava var ise davanın reddine karar verilir.

Kovuşturmanın ve dolayısıyla muhakemenin yapılması şarta bağlı tutulmuş olup da şartın gerçekleşmediği anlaşılırsa, gerçekleşmesini beklemek üzere, muhakemenin durmasına karar verilir.

Ceza Kanununun birinci kitabının dokuzuncu babında davanın düşmesi sebebi olarak gösterilen haller varsa veya muhakeme şartının gerçekleşmeyeceği anlaşılırsa davanın düşmesine karar verilir.

Derhal beraet kararı verilebilecek hallerde durma veya düşme kararı verilemez.

MADDE 38. — Aynı kanununun 258 ncü maddesine aşağıda yazılı olduğu şekilde bir fıkra eklenmiştir :

Yukardaki fıkralarda yazılı bildirmeler varsa müdafie yapılır. Müdafî sanığa tanınan haklardan onun gibi faydalanır.

MADDE 39. — Aynı kanununun 299 ncü maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

İtirazın tetkiki mercileri ve usulü :

Madde 299. — İtirazı incelemeye yetkili merciler aşağıda gösterilmiştir :

1. Sorgu hâkimlerinin kararları aleyhine yapılan itirazlar mensubolduğu asliye mahkemesi başkan veya hâkimi tarafından incelenir.

2. Sulh hâkiminin kararlarına karşı yapılan itirazların incelenmesi yargı çevresi içinde buldukları asliye mahkemesi başkan veya hâkimine aittir.

Sulh işleri asliye hâkimi tarafından görülüyorsa itirazı inceleme yetkisi ağır ceza işlerini gören mahkeme başkanınıdır. Sulh işleri asliye mahkemesi üye veya üye yardımcılarında biri tarafından görülüyorsa itirazı incelemeye o mahkemenin başkanı yetkilidir.

3. Mahkeme naibi ve istinabe olunan hâkim kararları aleyhine yapılacak itirazların incelenmesi, mensuboldukları asliye veya ağır ceza mahkemesinin hâkim veya başkanına ve asliye mah-

kemesi hâkim ve başkanı tarafından verilen kararlar aleyhindeki itirazların incelenmesi yargı çevresinde buldukları ağır ceza işlerini gören mahkemeye ve bu mahkeme ile başkanı tarafından verilen kararlar hakkındaki itirazların incelenmesi ise, yine ağır ceza işlerini gören en yakın mahkemeye aittir.

4. Yargıtay dairelerinin esas mahkeme sıfatı ile baktıkları davalardaki ilk ve son duruşmalarda itirazları :

- A) Yargıtay üyesinin kararı aleyhine mensûb oldukları daire başkanı,
- B) Yargıtay daire başkanının kararı aleyhine diğer daire başkanı,
- C) Yargıtay dairesinin kararı aleyhine diğer daire tetkik eder. Diğer daireden maksat sayı itibarıyla takibeden ceza dairesidir. Sonuncu daire bahis konusu ise birinci dairedir.

Karar aleyhine yapılan itiraz, kararı veren makama verilecek bir dilekçe veya o hususta bir tutanak yazılmak üzere zabıt kâtibine yapılacak bir beyan ile olur. Tutanak beyanını ve imzayı mahkeme başkanı veya hâkim tasdik eder.

Acele hallerde itiraz, incelemeyi yapacak makama da arz olunabilir.

Kararına itiraz olunan makam, itirazı varit görürse o kararı düzeltir. Aksi takdirde hemen ve nihayet üç gün içinde itirazı incelemeye yetkili olan mercie gönderir.

MADDE 40. — Aynı kanunun 303 nci maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

İtiraz üzerine verilen kararlar :

Madde 303. — İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir. Ancak, merci sanığın tutuklanmasına karar verirse, acele itiraz yoluna gidilebilir.

MADDE 41. — Aynı kanunun 305 nci maddesinin birinci fıkrasının bir ve iki numaralı bentleri aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

1. Beşyüz liraya kadar (beşyüz lira dâhil) hafif para cezalarına dair olan hükümler,
2. Yukarı haddi bin lirayı geçmeyen para cezasını müstelzim suçlardan dolayı verilen beraet hükümleri,

MADDE 42. — Aynı kanunun 315 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Temyiz isteği kanunî sürenin geçmesinden sonra yapılmış veya süresi içinde temyiz şartlarından olan para depo edilmemiş ise veya temyiz edilemeyecek bir hüküm temyiz edilmiş ise veya temyiz edenin buna hakkı yoksa, hükmü temyiz olunan mahkeme bir karar ile kabule şayan olmamasından dolayı temyiz dilekçesini reddeder.

MADDE 43. — Aynı kanunun 317 nci maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Yargıtayca temyiz isteğinin reddi :

Madde 317. — Yargıtay, temyiz dilekçesinin veya depo parasının süresinde verilmediğini, hükmün temyiz edilmez olduğunu, temyiz edenin buna hakkı olmadığını görürse, temyiz isteğini reddeder, görmezse tetkikatını yapar.

MADDE 44. — Aynı kanunun 322 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Hükme esas olarak tesbit edilen vakıalara tatbikinde kanuna muhalefet edilmesinden dolayı o hüküm bozulmuş ise Yargıtay aşağıda yazılı olan hallerde kendisi dâvanın esasına hükmeder.

1. Vakıanın daha ziyade aydınlanması gerekmeyen beraete veya dâvanın düşmesine yahut aşağı - yukarı haddi olmayan sabit bir cezaya hükmolünmesi icabederse,
2. Yargıtay Başsavcılığının iddiasına uygun olarak suçluya kanunda yazılı cezanın en aşağı derecesini uygulamayı uygun görürse,

3. Mahkemece sabit görülen suçun unsurları ve vasfı ve cezası hükmünde doğru gösterilmiş olduğu halde sadece kanunun madde numarası yanlış yazılmış ise,

4. Hükmünden sonra yürürlüğe giren kanun suçun cezasını azaltmış ve mahkemece suçluya ceza tayininde arttırma sebebi kabul edilmemiş veya yeni bir kanun ile fiil suç sayılmamış olmaksızın dolayı birinci halde daha az bir cezanın hükmü ve ikinci halde hiç ceza hükmolünmemesi gerekirse,

5. Açıkça tesbit edilmiş olan suçlunun doğuş ve suç tarihlerine göre ceza tayininde gerekli indirim yapılmamış veya yanlış olarak indirim yapılmış ise,

6. Arttırma veya indirim sonu ceza müddeti veya miktarını tayinde maddi hata yapılmış ise,

7. Hükm edilmiş olan ceza yerine Ceza Kanununun 29 ncu maddesince adli tevbih kararı verilmesi icabederse,

8. Ceza Kanununun 29 ncu maddesindeki tertibin gözetilmemesi yüzünden eksik veya fazla ceza verilmiş ise,

9. Harclar Kanununun hükümlerine aykırılık yapılmışsa.

MADDE 45. — Aynı kanunun 340 nci maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

İade talebi hakkındaki karar aleyhine acele itiraz :

Madde 340. — 336 ve 338 nci maddeler gereğince verilen kararlara karşı acele itiraz yoluna gidilebilir.

MADDE 46. — Aynı kanunun 342 nci maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Madde 342. — Muhakemenin iadesi talebinde bulunan mahkûm haksız çıkar ve talebi suiniyete müstenit bulunursa ilkiyüz elli liradan ikibin liraya kadar ağır para cezası hükmolünür.

MADDE 47. — Aynı kanunun 373 ncu maddesinin birinci fıkrası aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Duruşma herkese açıktır. Ancak genel ahlâkın veya kamu güvenliğinin kesin olarak gerekli kıldığı hallerde duruşmanın bir kısmının veya tamamının gizli olmasına mahkeme karar verebilir.

MADDE 48. — Aynı kanunun 377 nci maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Gizli duruşmalarda bulunabilme müsaadesi :

Madde 377. — Gizli yapılan duruşmalarda mahkeme, bâzi kimselerin hazır bulunmasına müsaade edebilir. Bu halde başkan, bunlara duruşmanın gizli olmasını gerektiren keyfiyetlerin açıklanmamasını tembih eder.

Gizli yapılan duruşmalarda icra kılınan muhakemenin yayımı yasaktır.

Açık duruşmalarda cereyan eden muhakeme millî güvenliğe veya genel ahlâka veya kişilerin haysiyet, şeref ve haklarına dokunacak veya suç işlemeye kışkırtacak mahiyette ise mahkeme bunları önlemek amacı ile ve bu amacın gerektirdiği ölçüde muhakemenin kısmen veya tamamen yayımlanmasını yasaklar ve kararını açık olarak tefhim eder.

Açık ve gizli muhakemeleri yasağa aykırı olarak yayımlayanlar beş bin liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası ile cezalandırılır.

Bu madde hükmü hukuk muhakeme usullerinde dahi caridir.

MADDE 49. — Aynı Kanununun 386 ncı maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Duruşmasız ceza kararlamaları :

Madde 336. — Sulh mahkemelerinin görevi dâhilinde bulunan ve kabahat nevinden olan suçlara sulh hâkimi duruşma yapmaksızın bir ceza kararlaması ile karar verebilir.

Bu ceza kararlaması ile ancak hafif para cezasına veya nihayet üç aya kadar hafif hapis veya bir meslek ve sanatın icrasının tatiline veya müsadereye yahut bunlardan birine veya hepsine hükmedilebilir.

Ceza kararlamasıyla hükmedilecek hafif hapis cezası yerine «Cezaların infazı hakkında Kanun» gereğince para cezası da hükümlenabilir.

MADDE 50. — Aynı kanununun 390 ncı maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Ceza kararlamasına itiraz :

Madde 390. — Ceza kararlaması ile hafif hapis cezasına hükmedilmişse itiraz üzerine duruşma yapılır. Şu kadar ki, sanık duruşmadan evvel itirazından vazgeçerse duruşmaya mahal kalmaz.

Duruşmada sanığı müdafî temsil edebilir. Hâkim itiraz üzerine vereceği hükümde evvelki karar ile bağlı değildir.

Ceza kararlamasıyla hafif para cezasına veya muayyen bir meslek ve sanatın tatiline veya müsadereye yahut bunlardan birine veya hepsine hükmedilmişse itiraz üzerine Asliye Mahkemesi Başkan veya Hâkimi 301, 302 ve 303 ncü madde hükümlerine göre itirazı inceler. Bu halde itiraz dilekçesinin verilmesi, aleyhine itiraz olunan ceza kararlamasının icrasını durdurur.

EK MADDE 1. — 1) Anayasa'da yer alan temel hak ve hürriyetleri ideolojik amaçlarla, Devletin ülkesi ve Milletiyle bölünmez bütünlüğünü veya dil, ırk, sınıf, din ve mezhep ayrılığına dayanarak nitelikleri Anayasada belirtilen Cumhuriyeti ortadan kaldırmak maksadıyla işlenen suçlarla, bunlara murtabit suçları;

2. Türk Ceza Kanununun 179, 180, birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları ayrı olmak üzere 188, 201, 254, 255, 256, 257 ve 264 ncü maddelerinde veya 6136 sayılı Ateşli Silâhlar ve Bıçaklar Hakkındaki Kanunun değişik 12 ncı yahut aynı kanunun ek maddesinin, birinci bendinde yazılı suçları;

İşleyenler hakkında yapılacak soruşturma ve kovuşturmalar, 3005 sayılı Kanunun 1 ncı maddesinin (A) bendindeki mahal ve aynı Kanunun 4 ncü maddesinde yazılı zaman kayıtlarına bakılmaksızın, bahis konusu kanun hükümlerine göre yapılır.

Bu suçlardan dolayı ilk soruşturma yapılmaz.

Askerî Mahkemelerin yetkisi saklıdır.

EK MADDE 2. — Kanun dışı vücuda getirilen veya kanuna aykırı faaliyetleri sebebiyle yargı mercilerince kapatılan dernek veya siyasi parti gibi kuruluşlara üye olunması suç sayılan hallerde bu nitelikteki bir kuruluşun;

1. Bir görevlisi gibi hareket eden,
2. Adına bir emir veren veya tavsiyede bulunan veya bildiri çıkaran veya demec veren yahut haber taşıyan,
3. Yararına herhangi bir kimseye aidat veya diğer bir nam altında yardım eden veya yardım taahhüdünde bulunan,
4. Yardım veya yardım taahhüdü toplayan,
5. Bir komitesi, kolu veya hücresinin birkaç toplantısına katılan veya orada hazır olan, Kimse, aksini ispat edemedikçe, o kurulun üyesi sayılır.

EK MADDE 3. — Ek 1 ncı maddede gösterilen suçların hazırlık soruşturması bizzat Cumhuriyet Savcıları veya yardımcıları veya bunların bulunmadıkları hallerde Sulh veya Sorgu Hâkimi tarafından yapılır.

Bu suçların son soruşturmasının yapılacağı yerde bu dâvalara bakacak derecedeki mahkemenin birden fazla olması halinde, görevli mahkemeyi, 469 sayılı «Mehâkimin Teşkilâtına ait Ahkâmı Muaddil Kanunun» 2 nci maddesi gereğince Adalet Bakanlığı tâyin eder.

EK MADDE 4. — Ek birinci maddede gösterilen suçların soruşturma veya kovuşturulması sırasında Cumhuriyet Savcısı veya yardımcıları veya hâkim yahut mahkeme tarafından yazılı olarak istenilen bilgilere yedi gün içinde cevap verilmesi zorunludur.

Eğer bu süre içinde istenen bilginin verilmesi imkânsız ise sebebi ve en geç hangi tarihte cevap verilebileceği bildirilir.

Bilgi istenen yazıda, yukarıdaki fıkralar hükmü ile buna aykırı hareket etmenin kanuni sonuçları yazılır.

Birinci ve ikinci fıkra hükümlerine aykırı hareket eden kimse, üç aydan altı aya kadar hapis ve beşyüz liradan bin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

Bu maddede yazılı suçu, haklarında kamu dâvasının açılması, izin veya karar alınmasına bağlı bulunan kişiler işlediği takdirde de umumi hükümler dairesinde işlem yapılır.

Yasama dokunulmazlığı saklıdır.

EK MADDE 5. — Yalnız para cezasını gerektiren bir suçu işleyen kimse, hareketine uyan maddede yazılı para cezası maktu ise bu miktarı, aşağı ve yukarı hadleri gösterilmiş ise aşağı haddini 10 gün içinde mercine ödediği takdirde hakkında kamu davası açılmaz.

Nisbi para cezasını gerektiren suçlar hakkında bu madde hükmü uygulanmaz.

EK MADDE 6. — Ek beşinci maddede yazılı süre içinde para cezası ödenmediği takdirde kamu davası açılır ve suç sabit görülürse tayin edilecek para cezası, aşağı ve yukarı haddi gösterilen hallerde yukarı haddi geçmemek üzere, yarı nisbetinde arttırılarak hükmolunur.

EK MADDE 7. — Yukarıki madde gereğince para cezasının arttırılarak hükmedilebilmesi için, Cumhuriyet Savcısı tarafından sanığa para cezasının miktarı, ödeme süresi ve bu süre içinde ödenmesi halinde kamu davasının açılmayacağı ve ödenmediği takdirde ise, eğer suçu sabit görülürse, mahkemece tayin edilecek cezanın yarı nisbetinde arttırılarak hükmolunacağına bildirilmesi ve sanık hazır değilse bu hususun tebliği gereklidir.

EK MADDE 8. — Yukarıki madde hükmü yerine getirilmeden dava açılmışsa, sanık sorgusundan önce hareketine uyan maddede yazılı para cezası maktu ise bu miktarı aşağı ve yukarı hadleri gösterilmiş ise aşağı haddi ile mahkeme masraflarını mercine öderse kamu davası ortadan kaldırılır.

EK MADDE 9. — Yukarıki maddeler gereğince para cezasının ödenmesi, şahsî haklar, malların geri alınması ve müsadereye ilişkin hükümleri etkilemez.

MADDE 51. — 325 sayılı Ceza Kanununun mevki meriyete vazına müteallik Kanunun 29 ncu maddesine aşağıdaki fıkra ilâve edilmiştir :

Hususi kanunlarda yazılı olan kabahat fiillerine ait dâvalar sulh mahkemelerinde görülür.

MADDE 52. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 53. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar kurulu yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Millet Meclisi			Cumhuriyet Senatosu			Millet Meclisi		
Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa
21	46	605	6	96	613	31	40	208
24	89	658	7	7	179	34	66	776
26	134	921 :948		8	223:258	35	72	611 :616
27	136	37 :66		19	704:740			
	140	152						
	143	183:193						
	145	336 :347						

I - Gerekeçeli 671 ve 671'e 1 nci ek S. Sayılı basmayazılar Millet Meclisinin 134 ve 72 nci birleşimlerine, 154 S. Sayılı basmayazı Cumhuriyet Senatosunun 8 nci Birleşim tutanağına bağıdır.

II - Bu kanunu ; Millet Meclisi Adalet, Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No. : 1/616